

Vayakhel-Pekoudé – La laine filée sur les chèvres

Source : Likouté Si'hot volume 16, Si'ha sur Vayakhel-Pekoudé

<p>Dans la Parachat Vayakhel (A) : Le filage, par les femmes, du fil de chèvre</p>	<h2 style="font-size: 2em;">1</h2>
<p>ויקהל לה, כה: וכל אשה חכמת לב בידיה טוו, ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש. (כו) וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העדים.</p> <p>Vayakhel 35, 25 : Toutes les femmes industrielles (possédant la « sagesse du cœur »), <u>filèrent</u> elles-mêmes et elles apportèrent, déjà filés, [la laine teinte de couleur] azur, pourpre, et écarlate ainsi que le lin. (26) Et toutes celles qui se distinguaient par une habileté supérieure, <u>filèrent</u> [le poil de] chèvre.</p> <p>רש"י: טוו את העדים. היא הייתה אומנות יתרה, שמעל גבי העדים היו טווין אותם.</p> <p>Rachi : Filèrent le poil de chèvre. C'était un art [encore plus] raffiné : elles filaient les poils alors qu'ils étaient encore sur le dos des chèvres.</p> <p>לקוטי שיחות: (א) מהי המעלה בטוית שער העדים על גבי העדים עצמן? לכאורה, אדרבה: הדבר מקשה על הטויה. (ב) אם כן, מדוע טוית הצמר (של היריעות התחתונות) לא נעשתה גם היא מעל גבי הכבשים?</p> <p>Likouté Si'hot : (A) Quelle est l'utilité de filer les poils sur la chèvre même ? A priori, cela complique plutôt le filage. (B) Dans ce cas, pourquoi la laine (des tentures inférieures) n'était-elle pas filée sur les moutons même ?</p>	<p style="text-align: center;">(A) Pourquoi les poils de chèvre furent-ils filés sur l'animal même ?</p>
<p>Dans la Parachat Pekoudé (B) : L'ordre de la construction du Tabernacle</p>	<h2 style="font-size: 2em;">2</h2>
<p>רש"י על פקודי לה, כב: ובצלאל בן אורי וגו' עשה אל כל אשר צוה ה' את משה. 'אשר צוה אותו משה' אין כתיב כאן, אלא 'כל אשר צוה ה' את משה' - אפלו דברים שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסני; כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואחר כך משכן. אמר לו בצלאל: מנהג העולם לעשות תחלה בית ואחר כך משים כלים בתוכו... אמר משה: 'בצל אל' היית, כי ודאי כך צוה לי הקב"ה.</p> <p>Rachi sur Pekoudé 38, 22 : Et Betsalel, fils d'Ouri... fit tout ce que D.ieu ordonna à Moché. Il n'est pas écrit ici : « ce que Moché lui ordonna », mais plutôt : « tout ce que D.ieu ordonna à Moché » - même sur ce que Moché ne lui avait pas dit, Betsalel fut en accord avec ce qui avait été dit à Moché au Sinai. En effet, Moché avait ordonné à Betsalel de fabriquer d'abord les ustensiles de culte, puis ensuite d'entreprendre la construction du tabernacle même. Betsalel objecta : « La 'norme en vigueur dans le monde' est de construire la maison, et seulement ensuite, d'y mettre les meubles ! »... Moché lui a alors dit : « 'Tu es dans l'ombre de D.ieu (betsél qél)', car il est certain que c'est bien ce que D.ieu m'a ordonné ».</p> <p>לקוטי שיחות: כיון שאפן וסדר עשיית המשכן היה בהתאם ל"מנהג עולם", הרי "מנהג עולם" בבניית בית הוא לבנות תחלה את הכתלים ולאחריהם את הגג - וכן היה בהקמת המשכן (פקודי מ, יח); ואם כן, למה מציינו בפרשת ויקהל (לו, ה) שחכמי הלב עשו תחלה את היריעות (המשמשות כגג) ורק לאחריהן את הקרשים?</p> <p>Likouté Si'hot : Etant donné que le Tabernacle fut bâti « selon la norme en vigueur dans le monde », celle-ci implique aussi que, dans la construction d'une maison, les murs sont bâtis avant le toit - ce qui fut fait lors de l'édification du sanctuaire (Pekoudé 40, 18) : les tentures furent placées en dernier. Dans ce cas, pourquoi ces tentures (faisant office de toit) furent-elles <u>préparées</u> avant la construction des poutres (Vayakhel 36, 8) ?</p>	<p style="text-align: center;">(B) Pourquoi la confection des « tentures », ne respecte-t-elle pas la « norme en vigueur » ?</p>
<p>Développement : D'où sait-on que le poil de chèvre avait un filage particulier ?</p>	<h2 style="font-size: 2em;">3</h2>
<p>לקוטי שיחות: כיון שטוית העדים נאמרה בכתוב בנפרד (ובפסוק בפני עצמו), ולא נכללה בפסוק הקודם יחד עם טוית הכבשים - מובן מעצמו ש"טוו (את העדים)" דכאן אינו דומה ל"טוו" האמור בפסוק שלפניו, ומאחר שלא תתכן טויה של עדים) כונת הכתוב היא שהנשים טוו את הנוצה במחבר לעדים, "את (-עם) העדים".</p> <p>Likouté Si'hot : Etant donné que le filage des fils de chèvre est cité dans le texte séparément, dans un verset distinct, et que le texte ne l'inclut pas dans le verset précédent traitant du filage de la laine des moutons - cela indique <u>clairement</u> que ce filage était bien différent du premier. En effet, le second verset parle de « <u>filer les chèvres</u> », littéralement ; or il est évident que la « chèvre » même (l'animal) ne peut être filée... Le sens de ce verset doit-être donc filer le poil de cette chèvre, directement sur celle-ci.</p>	<p style="text-align: center;">La preuve dans le verset même, qu'il s'agissait d'un autre type de « filage ».</p>
<p>Explication (A) : L'utilité spirituelle du filage du poil sur la chèvre même</p>	<h2 style="font-size: 2em;">4</h2>
<p>לקוטי שיחות: כשם שבקרבות יש סוגים שונים, ממיין החי וממיין הצומח (כמו שמצינו בקרבן קיין וקרבן הבל), וקרבן בעל-חיים חשוב יותר מקרבן מן הצומח - על-דרך-זה גם בנדון דידן: כאשר נתן לטוות את חוטי הנוצה בעודם מחברים לעדים (מן החי), הרי זו תרומה חשובה יותר ממטויה נוצה שנגזזה מן העדים. אכן, דבר זה היה בלתי אפשרי עבור צמר הכבשים, מכיון שהיו צריכים לעבר תהליך צביעה (לתכלת וארגמן כו) לפני טויתם.</p>	<p style="text-align: center;">L'utilité de filer sur l'animal : une offrande « animale ».</p>

<p>Likouté Si'hot : De même qu'il existe différentes catégories de sacrifices : animaux et végétaux (comme on le voit dans la Parachat Berechit à propos des sacrifices de Caïn et de Abel), et qu'un sacrifice animal a plus de valeur qu'un sacrifice végétal ; dans notre sujet aussi, quand il est possible de filer à même les chèvres (sur l'<u>animal</u>), ce don est plus important que si cette laine avait été filée alors qu'elle est déjà détachée des chèvres. Cependant, ce procédé n'était pas possible pour les moutons, puisque leur laine devait être d'abord teinte avant d'être filée ; en effet, il est quasi-impossible de teindre la laine sur l'animal même...</p>	
<p style="text-align: center;">Ce type de filage avait également une utilité technique et artistique</p>	5
<p style="text-align: center;">ספורנו ויקהל לה, כו: טוו את העזים. מעל העזים, למען יהיה בטווי זהר נוסף, כי בהרבה מהפשוטים ימעט קצת מטוב איכותם [להלוחיתם ורבותם] כפאשר יעקרו ממקום גדולם.</p> <p>Sforno Vayakhel 35, 26 : Le filage était pratiqué sur les chèvres même, afin de donner un éclat supplémentaire : en effet, en déracinant un produit de sa source, il perd de sa qualité (de son humidité et de sa tendresse).</p> <p style="text-align: center;">לקוטי שיחות: על פי זה תובן הדגשת רש"י "היא היתה אומנות יתרה": הנשים "טוו את העזים" לא רק כי "נשא לבן אתנה בחכמה" (הכוללת גם את יכלתן) להבין שטויה באפן כזה תהיה נתינה ותרומה חשובה יותר למשכן, אלא גם משום שהיה בכך עלוי ושבח בתוצאת המלאכה, "אומנות יתרה": טויה משבחת יותר.</p> <p>Likouté Si'hot : C'est pourquoi Rachi précise que ce filage était un « <u>art raffiné</u> » : afin d'indiquer que ce procédé ne provenait pas seulement d'une « <u>sagesse du cœur</u> », d'une volonté de faire un meilleur don (venant du monde <u>animal</u>) ; mais aussi pour obtenir un meilleur produit, de meilleure qualité : un « art raffiné ».</p>	<p style="text-align: center;">« L'art raffiné » de filer sur l'animal : le produit fini sera de meilleure qualité.</p>
<p style="text-align: center;">Explication (B) : C'est pourquoi, les « tentures » précéderent les « murs »</p>	6
<p style="text-align: center;">לקוטי שיחות: (א) מצד חביבות וזריזות הנשים, עשו תכף את הטויה והביאוה לעושי היריעות, ועל כן לא היה נתן לדחות את הגזיזה (ועשית היריעות) - שכן בניתים עתידות היו שערות העזים לגדל, כל אחת לעצמה, מבלי שיהיו טויות יחד; כמו כן, יש בהמתנה זו צער בעלי חיים (בהיות העזים מעט בלתי-חפשיים, מחמת הטויה). (ב) עצם האריגה הוא גם משבח יותר, כשנעשה בקרוב זמן לשעת היותם מחברים לעזים.</p> <p>Likouté Si'hot : (A) L'émotion et l'empressement des femmes, les conduisirent à se lancer dans le filage, sans aucun délai ; ainsi, elles apportèrent les « <i>chèvres filées</i> » aux maîtres d'œuvre des « tentures ». Ceux-ci ne pouvaient plus attendre pour la tonte des chèvres (et la confection des tentures), car les poils des chèvres auraient poussé, et cela aurait abimé le filage... De plus, cela aurait fait souffrir les chèvres (se sentant moins « libres »). (B) Le tissage est de meilleure qualité, lorsqu'il est fait peu de temps après que le fil ait été détaché de la chèvre.</p>	<p style="text-align: center;">Les « tentures » devaient être confectionnées le plus vite possible.</p>
<p style="text-align: center;">Enseignement (A) : Utiliser nos facultés pour « bâtir la Maison de D.ieu »</p>	7
<p style="text-align: center;">לקוטי שיחות: כפי שנהגו הנשים בזמן בנית המשכן, שפראותן שיש בידן כשרון מיחד שלא נתן לאחרים, הבינו מעצמן שכשרון זה שנתן להן על-ידי הקב"ה צריך להיות מנצל עבור בנית המשכן - כמו כן, אדם מישאל שחנן אותו הקב"ה בחוש וכשרון מיחד, עליו לדעת שאין זה לצורך עצמו, אלא עליו לנצל זאת בעבודתו לעשות את העולם משכן ודירה לו יתברך. ועל-דרך-זה בענינים אחרים שנתנו לאדם על-ידי הקב"ה - ולדגמא: מי שנתן לו הקב"ה רוח במקומו יותר מדרך הרגיל, עליו לדעת שהוא צריך להוסיף בנתינת הצדקה, תרומה לה'.</p> <p>Likouté Si'hot : Tout comme les femmes se conduisirent pour l'édification du sanctuaire : dès lors qu'elles se rendirent compte qu'elles possédaient un don particulier, que les autres n'avaient pas - elles comprirent d'elles-mêmes que ce don, accordé par D.ieu, devait leur servir pour bâtir ce sanctuaire ; aussi, lorsque D.ieu accorde un don ou une faculté particulière à quelqu'un, celui-ci doit savoir qu'il ne doit pas les réserver à son usage personnel, mais bien les mettre à contribution pour faire du monde un sanctuaire, un lieu en lequel D.ieu réside. Cela s'applique également pour tout ce que D.ieu accorde à l'homme ; par exemple : lorsque les gains financiers d'un homme sont plus élevés que d'habitude, il doit savoir que sa participation à la Tsedaka doit être accrue.</p>	<p style="text-align: center;">L'enseignement des femmes : Utiliser ses dons et facultés pour construire « une demeure pour D.ieu ».</p>
<p style="text-align: center;">Enseignement (B) : Dépasser la « norme », lorsqu'une autre personne souffre !</p>	8
<p style="text-align: center;">ישעיה נח, ז: כי תראה ערם - וכסיתו, ומבשרך לא תתעלם.</p> <p>Isaïe 58, 7 : Quand tu vois un homme nu – tu le recouvriras ! Et n'ignore pas ta propre chair.</p> <p style="text-align: center;">לקוטי שיחות: אם בגלל צער בעלי חיים יש לשנות מ"מנהג עולם", והקב"ה מצוה להקדים את עשית היריעות לקרשי המשכן; על-אחת-כמה-וכמה שכפאשר מדבר בצער של בן אדם, ובפרט בן ישראל - ואין לה צער גדול מהיותו של יהודי "ערום" מן המצוות - שעליו להפך את הסדר הרגיל, "מנהג עולם", וראשית כל יש לו לדאג ל'הלבישו' במצוות, ורק לאחר מכן לעסק במה שנוגע לו עצמו. ועל ידי זה נזכה לביאת משיח צדקנו.</p> <p>Likouté Si'hot : Si, pour ne pas faire souffrir un animal, il faut modifier « <i>la norme en vigueur dans le monde</i> », que D.ieu ordonne de devancer la confection des tentures à la construction des poutres du Tabernacle ; à fortiori doit-il en être ainsi lorsqu'il s'agit de la souffrance d'un homme, notamment d'un Juif – et il n'y a pas de souffrance plus grave pour un Juif que celle d'être « dénudé de Mitsvot » - pour l'aider, il faut inverser « <i>la norme en vigueur</i> », et d'abord s'occuper de lui, afin de « l'habiller » avec des Mitsvot, et ensuite seulement : se préoccuper de ses propres besoins. Ainsi, nous mériterons rapidement la venue du Machia'h.</p>	<p style="text-align: center;">Enseignement : Inverser la « norme en vigueur » lorsqu'il faut sauver un Juif ! Ainsi, nous mériterons Machia'h !</p>